RELACION

PËR

PROJEKTLIGJIN

"PËR ASISTENCËN SOCIALE NË REPUBLIKËN E SHQIPËRISË"

I. QËLLIMI I PROJEKTAKTIT DHE OBJEKTIVAT QË SYNOHEN TË ARRIHEN

Ky projekakt ka për qëllim të rregullojë mënyrën e dhënies së ndihmës ekonomike, pagesave të aftësisë së kufizuar dhe bonusit të bebeve, për të garantuar mbrojtje sociale për të gjithë qytetarët.

Gjithashtu projektligji garanton mbështetje për familjet dhe individët në nevojë, të cilët nuk mund të sigurojnë plotësimin e nevojave bazë jetike për shkak të aftësive dhe mundësive të kufizuara social ekonomike.

Objektivat që synohen të arrihen në lidhje me programin e ndihmës ekonomike, kanë të bëjnë me: (i) administrimin dhe funksionimin e një skeme të përmirësuar të ndihmës ekonomike; (ii) thjeshtimin e procedurave të panevojshme për shkak të riorganizimit të skemës, të cilat janë bërë pengesë për mospërfitimin në kohë të ndihmës ekonomike; (iii) nxitjen e punësimit dhe përfshirjen e personave në moshë aktive pune përfitues të ndihmës ekonomike në programet aktive të punësimit dhe formimit profesional; (vi) mosrefuzimin e ofertave të përshtatshme të punës nga zyrat e punës; (v forcimin e masave shtrënguese në rastet e refuzimit apo largimit nga puna, me synimin për të shmangur sigurimin e të ardhurave në mënyrë alternative (informale); (vi) (iv) përjashtimin nga detyrimi i paraqitjes në zyrat e punës për tu regjistruar si punëkërkues të papunë të anëtarëve të familjeve në zonat rurale që zotërojnë ose jo tokë bujqësore në pronësi/përdorim, apo familjeve që kanë anëtarë në moshë aktive pune, që ndjekin arsimin e mesëm apo të lartë, por jo më shumë se deri në moshën 25 vjeç; (vii) menaxhim dhe kontroll më të mirë mbi përdorimin e fondeve të ndihmës ekonomike dhe shmangien e abuzivitetit.

Objektivat që synohen të arrihen në lidhje me programin e aftësisë së kufizuar, kanë të bëjnë me: (i) përcaktimin e të drejtës së përfitimit të pagesave të personave me aftësi të kufizuar dhe të së drejtës së përfitimit të një ndihmësi personal; (ii) trajtimin e barabartë të të gjitha grupeve të aftësisë së kufizuar; (iii) heqjen e

kufizimit për shkak të punësimit, duke garantuar që ky përfitim të mos ndërpritet në rast punësimi, por ti shërbejë personit m,e aftësi të kufizuar për tu integruar plotësisht në jetën shoqërore; (iv) thjeshtimin e procedurave të panevojshme për përfitimin e pagesave të aftësisë së kufizuar (heqjen e vendimmarrjes së Këshillit Bashkiak), dhe dhënien e këtij përfitimi bazuar në vendimin e autoritetit përgjegjës për përcaktimin e kësaj të drejte.

Objektivat që synohen të arrihen në lidhje me bonusin e bebeve (mbështetja financiare për foshnjat e porsalindura), kanë të bëjnë me: (i) krijimin e një politike të re sociale pro lindshmërisë; (ii) ofrimin e një ndihme të drejtpërdrejtë ndaj familjeve, për t'i përkrahur pas lindjes së fëmijës; (iii) dhënien e bonuseve të shumëfishuara për fëmijët e lindur.

II. VLERËSIMI I PROJEKTAKTIT NË RAPORT ME PROGRAMIN POLITIK TË KËSHILLIT TË MINISTRAVE, ME PROGRAMIN ANALITIK TË AKTEVE DHE DOKUMENTE TË TJERA POLITIKE

Ky projektakt është në përputhje me programin politik të Këshillit të Ministrave, Kapitulli 3 "Shërbimet Publike", seksioni 3.3 "Shëndetësia dhe Kujdesi Social" dhe hartohet jashtë programit analitik të akteve të Ministrisë së Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale.

III. ARGUMENTIMI I PROJEKTAKTIT LIDHUR ME PËRPARËSITË, PROBLEMATIKAT, EFEKTET E PRITSHME

Përparësitë e projektaktit.

Ky projektakt mundëson përcaktimin e kategorive përfituese të ndihmës ekonomike, pagesës së aftësisë së kufizuar dhe bonuseve të bebeve.

Thjeshtohen procedurat e panevojshme për përfitimin e ndihmës ekonomike dhe pagesës së aftësisë së kufizuar, duke përcaktuar procese të qarta dhe eficente të aktorëve të përfshirë në administrimin e skemës. Aneksohet roli i Këshillit Bashkiak i cili në të shumtën e rasteve për shkak të mosmbledhjes në kohë pengonte dhënien e përfitimeve në kohë, duke penalizuar qytetarët.

Ky projektakt shmang abuzivitetin në skemën e ndihmës ekonomike duke nxitur qytetarët të përfshihen në programe formimi profesional për të marrë një profesion, përfshirjen në programe këshillimi për punësim, si edhe punësimin e tyre përmes ofertave të punës që disponojnë zyrat e punës.

Projektakti përcakton mënyrën e financimit të programeve së mbrojtjes sociale, kontrollin e përdorimit të fondeve, sanksionet në raste të konstatimit të shkeljeve dhe procedurën e ankimimit për qytetarët duke ezauruar të gjitha shkallët e ankimimit.

Disa nga problematikat e pritshme kanë të bëjnë me: (i) nevojën për ngritjen e kapaciteteve të aktorëve të përfshirë në këtë proces lidhur me legjislacionin e ri dhe sistemin elektronik, (ii) periudhën tranzitore për hartimin e akteve nënligjore dhe reflektimin e ndryshimeve në Regjistrin Elektronik Kombëtar; (iii) pakënaqësia e familjeve aplikuese dhe përfituese për shkak të forcimit të penaliteteve për refuzimin e punësimit apo ndërprerjen pa shkaqe të arsyeshme të marrëdhënieve të punës. Megjithatë, nga ana tjetër pritet që ky projektakt të ketë edhe efekte pozitive lidhur me: nxitjen e punësimit; shmangien e sigurimit të të ardhurave në mënyrë alternative; shmangien e punës informale; mospenalizimin e familjeve me fëmijë në moshë aktive pune që ndjekin arsimin e mesëm apo të lartë; dhe integrimin e familjeve në nevojë në jetën shoqërore.

Efektet e pritshme të projektaktit në tërësi: Rritja e eficiencës dhe barazisë në skemën e ndihmës ekonomike dhe aftësisë së kufizuar, targetimi më i mirë dhe mbulimi më i gjerë i familjeve dhe individëve në nevojë, mosndërprerja e përfitimeve të aftësisë së kufizuar për shkak të punësimit, rritja e numrit të lindjeve dhe mbështetja e familjeve me foshnja të porsalindura. Projektakti garanton administrim, menaxhim dhe kontroll më të mirë mbi përdorimin e fondeve të mbrojtjes sociale, shmangien e abuzivitetit dhe menaxhim më të mirë të informacionit nëpërmjet SMI-ve.

IV. VLERËSIMI I LIGJSHMËRISË, KUSHTETUTSHMËRISË DHE HARMONIZIMI ME LEGJISLACIONIN NË FUQI VENDAS E NDËRKOMBËTAR

Ky projektakt hartohet në mbështetje të neneve 78 dhe 83 pika 1 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave.

VLERËSIMI I SHKALLËS SË PËRAFRIMIT ME ACQUIS

Projektakti nuk ka përputhshmëri me *Acquis* të Bashkimit Evropian.

VI. PËRMBLEDHJE SHPJEGUESE E PËRMBAJTJES SË PROJEKTAKTIT

Ky projektakt në Kreun I të tij, në nenet 1-5 përcaktohen objekti, qëllimi, fusha e zbatimit, parimet dhe perkufizimet e termave të përdorur në përmbajtje të ligjit.

Në Kreun II parashikohen subjektet përfituese të programeve të mbrojtjes sociale të ndara sipas programeve të mbrojtjes sociale, ku përkatësisht në nenin 6 përfshihen kategoritë përfituese të ndihmës ekonomike, në nenin 7 grupet përfituese të pagesës së aftësisë së kufizuar, në nenin 8 subjektet përfituese të bonusit të bebeve dhe në nenin 9 subjektet përfituese të ndihmësit personal. Në nenin 10 të projektaktit parashikohen edhe kategoritë të cilat nuk përfitojnë nga ky ligj.

Në Kreun III të projektaktit parashikohen llojet e përfitimit nga programet e mbrojtjes sociale, ku përkatësisht:
Në nenin 11 të ligjit përcaktohen përfitimet e ndihmës ekonomike si një pagesë e kufizuar në kohë. Ky kufizim kohor do të synojë integrimin në jetën shoqërore të familjeve në skemën e ndihmës nëpërmjet programeve të nxitjes së punësimit, me qëllim që kjo skemë të mos përdoret si mekanizëm përfitimi që mund të çojë në papunësi të zgjatur të antarëve të familjeve në skemën e ndihmës ekonomike dhe për ta kthyer këtë në një skemë aktive.
Në nenin 12 përcaktohet e drejta e përfitimit të pagesës së aftësisë së kufizuar e cila garantohet si një e drejtë e cila nuk preket edhe në rastet e punësimit të personit me aftësi të kufizuar, ndërkohë që në ligjin e mëparshëm kjo e drejtë garantohej si një pagesë e kufizuar në kohë (deri në 4 vjet) dhe në nenin 13 pagesa që jepet për foshnjat e porsalindura. Përcaktimi i procedurës dhe masave të përfitimit i atribuohet Këshillit të Ministrave.

Në Kreun IV parashikohen kriteret dhe procedurat e përfitimit nga programet e mbrojtjes sociale, ku në nenin 14 përcaktohet se masa e ndihmës ekonomike është e plotë për familjet pa të ardhura apo me të ardhura të pamjaftyueshme nga programet e mbrojtjes sociale, remitancat, qiraja, asetet, bujqësia apo të ardhura të tjera. Skema e re e ndihmës ekonomike nuk ka kritere përjashtuese nga aplikimi për ndihmë ekonomike, çdokush mund të aplikojë përmes një procedure të thjeshtuar dhe pa dokumentacion të tepërt.
Kjo dispozitë parashikon edhe rastet që përjashtohen nga skema e ndihmës ekonomike dhe afatet e përjashtimit nga e drejta për aplikim dhe përfitim.

Në nenin 15 parashikohet procedura e aplikimit për ndihmë ekonomike e cila realizohet nëpërmjet Regjistrit Elektronik Kombëtar, pranë administratorit

shoqëror, nga subjektet përfituese të ligjit. Parashikohet që formula e unifikuar e pikëzimit të përcaktohet me vendim të Këshillit të Ministrave në vartësi të nivelit të varfërisë në vend. Ky nen përcakton që të drejtën e tërheqjes së ndihmës ekonomike në familje e ka gruaja. Procedura më e detajuar do të përcaktohet me vendim të Këshillit të Ministrave.

Në nenin 16 parashikohet procedura e përfitimit të përfitimeve të aftësisë së kufizuar dhe dhënia e këtyre përfitimeve në bazë të vendimit të komisionit të vlerësimit, duke shmangur vendimin e Këshillit Bashkiak.

Projektakti në nenin 17 të tij i jep të drejtën kategorive përfituese të përfshihen në kategorinë e personave ekonomikisht joaktivë, në kuptim të skemës së sigurimeve të detyrueshme të kujdesit shëndetësor.

Në Kreun V përcaktohen dispozita lidhur me drejtimin dhe administrimin e programeve të mbrojtjes sociale, ku përkatësisht në nenin 18 roli dhe përgjegjësitë e Ministrisë përgjegjëse për çështjet sociale dhe në nenin 19 rolet dhe përgjegjësitë e Shërbimit Social Shtetëror në nivel qendror e rajonal.

Në nenin 20 përcaktohet roli i Këshillit Bashkiak i cili fokusohet vetëm në përcaktimin e kritereve dhe vendimmarrjen për familjet që do të trajtohen me ndihmë ekonomike nga fondi 6%.
Anashkalohet vendimmarrja e Këshillit Bashkiak për dhënien e ndihmës ekonomike që jepet përmes sistemit të pikëzimit, pasi kjo e drejtë i është atribuar me ligj Drejtorisë Rajonale të SHSSH, dhe deri më tani vendimmarrja e Këshillit Bashkiak kufizohej vetëm në propozimin e familjeve aplikuese, ndërkohë që vendimi me familjet përfituese nga sistemi i pikëzimit nuk përfshin të gjitha familjet aplikuese. Shpesh herë Këshilli Bashkiak ka penguar shpërndarjen në kohë të ndihmës ekonomike jo vetëm për përfituesit nën juridiksionin e kësaj bashkie por për të gjithë qarkun.
Po ashtu, anashkalohet vendimmarrja e Këshillit Bashkiak për pagesat e aftësisë së kufizuar, për shkak se kjo e drejtë i jepet individit në bazë të vlerësimit të komisionit të posaçëm për vlerësimin e aftësisë së kufizuar.

Në nenet 21 dhe 22 të projektaktit parashikohen roli, detyrat dhe përgjegjësitë e strukturave të vetëqeverisjes vendore për administrimin e skemës së ndihmës ekonomike dhe aftësisë së kufizuar.

Në Kreun VI neni 23 parashikohet financimi i programeve të mbrojtjes sociale i cili realizohet nga Buxheti i Shtetit. Po në këtë dispozitë përcaktohet se financimi i programeve të mbrojtjes sociale bëhet sipas mundësive të Buxhetit të Shtetit.

Në nenet 24 dhe 25 parashikohet programimi dhe transferimi i fondeve të mbrojtjes sociale dhe në nenin 26 kontrolli i përdorimit të fondeve nga organet e specializuara të kontrollit, krahas kontrollit të përcaktuar në nenin 19 të projektaktit.

Në kreun VII nenet 27 dhe 28 parashikohen sanksionet dhe procedura e ankimimit.

Në nenin 29 parashikohet procedura e vlerësimit bio-psiko-social të aftësisë së kufizuar e cila do të detajohet me vendim të Këshillit të Ministrave dhe në nenin 30 dispozita kalimtare për përdorimin e regjistrit elektronik kombëtar të të dhënave për aplikuesit dhe përfituesit e pagesës së aftësisë së kufizuar në njësitë e vetëqeverisjes vendore, ku po zbatohet modeli i vlerësimit bio-psiko-socil të aftësisë së kufizuar.

Në nenin 31 identifikohen aktet nënligjore që dalin në zbatim të projektaktit nga Këshilli i Ministrave dhe Ministri përgjegjës për çështjet sociale.

Në nenin 32 përcaktohet shfuqizimi i ligjit nr. 9355, datë 10.03.2005 "Për ndihmën dhe shërbimet shoqërore" i ndryshuar dhe lënia në fuqi e akteve nënligjore në zbatim të ligjit nr. 9355/2005 që nuk bien në kundërshtim me projektaktin e propozuar, deri në nxjerrjen e akteve nënligjore në zbatim të këtij projektakti.

Në nenin 33 parashikohet hyrja në fuqi e projektaktit nga 1 Janari 2019.

VII. INSTITUCIONET DHE ORGANET QË NGARKOHEN PËR ZBATIMIN E AKTIT

Institucionet që ngarkohen për zbatimin e këtij projektakti janë Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, Shërbimi Social Shtetëror në nivel qendror dhe rajonal dhe njësitë e vetëqeverisjes vendore.

VIII. PERSONAT DHE INSTITUCIONET QË KANË KONTRIBUAR NË HARTIMIN E PROJEKTAKTIT

Ky projektakt hartohet nga Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale dhe dërgohet për konsultim në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë, Ministrinë e Drejtësisë, Ministrinë e Brendshme dhe në Këshillin Konsultativ të Qeverisjes Qendrore dhe Vetqeverisjes Vendore.

IX. RAPORTI I VLERËSIMIT TË TË ARDHURAVE DHE SHPENZIMEVE BUXHETORE

Ky projektligj nuk ka efekt financiar shtesë në buxhetin e shtetit pasi përballohet nga buxheti i miratuar për Ministrinë e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale për vitin 2019, përkatësisht nga fondet e parashikuara në Programin Buxhetor "Përkujdesi Social".

PROPOZUESI

Ogerta MANASTIRLIU

MINISTËR